N°. 2289. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ5.00; voor de buitensteden ƒ6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 4 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 3 November.

Ontwerp van wet op het lager en middelbaar onderwijs.

VII.

De gemengde scholen zijn een groot kwaad, maar hier te lande, in de gegeven omstandigheden, een noodzakelijk, een onvermijdelijk kwaad: wij hebben ons tot de toelichting van deze stelling verbonden.

Wat de memorie van toelichting, te harer verdediging, zegt; is niet van gewigt ontbloot en verdient in de eerste plaats vermeld te worden. »Het is niet te ontkennen, dus zegt zij, dat, [wanneer in elke gemeente voor iedere godsdienstige gezindheid afzonderlijke openbare scholen opgerigt werden,] de openbare onderwijzers dan weinig gevaar zouden loopen bij hun onderrigt de godsdienstige begrippen hunner leerlingen of liever van de ouders van dezen te kwetsen; dat zij bij het geven van hun onderwijs ruimer handen zouden hebben en de bezwaren, welke uit het aannemen van een ander stelsel voortvloeijen, dan niet, of althans in veel geringer mate, aanwezig zouden zijn. Doch is de verwezenlijking van dit denkbeeld mogelijk? *Er zijn gemeenten, waar thans zeventien godsdienstige gezindheden gevonden worden: zullen voor elke dezer eene of meer openbare scholen moeten worden opgerigt? Enkele gezindheden tellen slechts zeer weinig leden: zal niettemin voor het kleine aantal kinderen eene openbare school, behoorlijk ingerigt, tot stand [illegible] komen?*" Aldus de memorie van toelichting en, gen [illegible] meening, is het daarin geopperd bezwaar tegen de splitsing van alle openbare scholen in gezindheidsscholen onwederlegbaar. Men denke slechts aan de veelheid der in de meeste gemeenten aanwezige godsdienstige gezindheden, en aan de veelheid der openbare scholen, die daarvan, bij de splitsing der scholen in gezindheidsscholen, het gevolg zou zijn; aan al wat tot de behoorlijke inrigting van eene openbaar school behoort; aan de belangrijke uitgaven, welke eene behoorlijk ingerigte school voortdurend te weeg brengt; aan de groote lasten, die thans reeds overal op de burgerij drukken; en een ieder, die in gemoede spreken wil, zal erkennen, dat het eene onmogelijkheid is alle openbare scholen in gezindheids-scholen te splitsen.

Desniettemin wordt gestadig van zekere zijde met het in de toelichtende memorie te berde gebragte bezwaar [illegible] gedreven. Die trouwe optelling der 17, zegge: zeme[illegible]odsdienstige gezindheden, die in sommige gebitte[illegible]evonden worden, zij geeft bijna dagelijks tot schi[illegible]ternij aanleiding. Alsof door bespotting en feit [illegible]en het jammerlijk en diep betreurenswaardig bui[illegible] memorie van toelichting konstateert, [illegible]ssie kon verdreven worden. Wij vragen wille[illegible] zulk eene handelwijze betamelijk, wij weten [illegible]vraagd hebben of zij billijk is? Om te [illegible] heids-sc[illegible]litsing der openbare scholen in gezindhoe vel[illegible]lijk was, moest de minister nagaan, in gemeenten [illegible] de bevolking van onderscheidene afzonderlijke [illegible] was en tot het vestigen van hoe vele dienvolgens [illegible] onderscheidene gemeentebesturen schuld der Re[illegible] zouden kunnen wezen. Is het de gestelde onderz[illegible] dat zij, bij het te dien einde ingestelde [illegible] scheidene gemeen[illegible] het rezultaat kwam, dat in onder[illegible]ank hebbe het vrije onderzoek der Protestanten, niet minder dan *zeventien* godsdienstige gezindheden gevonden worden? En zoo men, in het belang zijner oppositie, spotten wil, deed men dan niet beter aan het dwaze beginsel zijn spotlust bot te vieren, dat in het Nederlandsch Protestantismus het *zoo veel hoofden, zooveel zinnen* tot verwezenlijking heeft gebragt, dan aan de Regering, die genoodzaakt is geweest de liefelijke en met den dag al meer en meer bekoorlijke gevolgen van dat verwezenlijkt beginsel te konstateeren? Wat ons betreft, als wij nagaan, wat er in dit door de »gezegende hervorming" zoozeer bevoorregte land van de godsdienstige eenheid geworden is; als wij bedenken, dat er thans gemeenten zijn, waar niet minder dan zeventien godsdienstige gezindheden gevonden worden, en die — waarom niet? — binnen weinige jaren daar welligt in verdubbelden getale kunnen aangetroffen worden; als wij daarbij in overweging nemen, dat, werd het systeem van afzonderlijke scholen in de wet doorgevoerd, elke godsdienstige gezindheid op eene afzonderlijke school aanspraak zou kunnen maken — wat ons betreft, als wij dit een en ander nagaan, dan zijn wij ver van, met den *Nederlander*, het in de toelichtende memorie gekonstateerde feit bespottelijk te kunnen vinden; maar betreuren wij het, integendeel, diep, dat het ellendig protestantsch beginsel van het vrije onderzoek een feitelijken toestand in het leven heeft geroepen, die, om slechts bij ons onderwerp te blijven, de eenige met de regten der jeugd overeenkomstige inrigting der openbare school onmogelijk maakt. Wij hebben geene woorden, om te kennen te geven, hoe beklagenswaardig ons het aanwezig zijn van zulk een rampzaligen toestand toeschijnt, waaraan slechts door het herstel der godsdienstige eenheid in ons midden een einde kan gemaakt worden: wij meenen echter, dat hij, bij de zaak in quæstie geen oogenblik uit het oog mag verloren worden, en dat het, overigens, eene niet geringe ligtzinnigheid verraadt niets dan ironie over te hebben voor hem, die dien toestand konstateert.

Maar, wordt gerepliceerd, mogen wij ons met die zeventien godsdienstige gezindheden niet vrolijk maken, wanneer het onmiskenbaar is, dat men daarvan slechts zoo hoog opgeeft, om ons te onthouden wat wij billijkerwijze mogten verlangen: geene scholen voor elke godsdienstige gezindheid, maar eene openbare school, die, niet waar de omstandigheden het gedoogen, maar in den regel, in eene katholieke, protestantsche en israëlitische school uiteengaat. Ziedaar wat wij verlangen: van de vestiging van zeventienderlei gezindheids-scholen in ééne gemeente zou nergens sprake kunnen zijn. — Laat ons zien, welke waarde deze tegenwerping heeft.

Waar de openbare scholen in gezindheids-scholen uiteen zouden gaan, het behoeft geen betoog, dat men daar noch van den kant der Katholieken noch van den kant der Israëlieten eenige moeijelijkheid zou te ondervinden hebben. De Katholieken, om slechts van dezen te spreken, hebben geen tweeërlei geloofsleer, en erkennen, in godsdienstzaken, geen tweeërlei gezag; wat de openbare katholieke school zou moeten wezen, van welke beginselen het daar gegeven onderwijs zou doortrokken zijn, is dan ook niet twijfelachtig. De protestantsche openbare school daarentegen — wie kan ons zeggen wat daaronder te verstaan zij? Zij zal zich toch wel, wat de in haren kring verkondigde beginselen aangaat, moeten aansluiten aan die van het kerkgenootschap, waaraan zij haren naam ontleent; ook zij zal toch wel daarvan als de sukkursaal moeten beschouwd worden. Doch is het tegenwoordig niet moeijelijker dan ooit bepaaldelijk op te geven, wat door het woord Protestantismus bedoeld wordt? Op geloofseenheid maakt het geene aanspraak; het beijvert zich, integendeel, zijn sektariesch karakter steeds duidelijker te doen uitkomen; en, terwijl de een zwart noemt wat den ander wit toeschijnt, mag men dan ook dezen zijner aanhangers vrij als de tegenvoeters beschouwen van genen. Ter regtvaardiging van deze beschouwingswijze hebben wij niet vele woorden te bezigen: haar durven wraken? Doch welk gemoedelijk Protestant zou dan ook kunnen beweeren, dat, ofschoon het Protestantismus-zelf, ten aanzien van leerstellingen zoowel als van bestuur, in een staat van »grenzelooze verwarring" en steeds toenemende ontbinding verkeert, de openbare protestantsche school zou ingerigt kunnen worden overeenkomstig eenen bepaalden norm en dermate, dat zij beantwoordde aan de inzigten van de onderling zoozeer tegenstrijdige belijders van het Protestantismus? Zulk eene openbare protestantsche school is niet denkbaar. En wie maar eenigzins over de zaak wil nadenken, zal toegeven, dat, wil men een protestantsch schoolwezen, men, met het oog op de eerbiediging van elks godsdienstige begrippen, niet anders kan dan zoo vele scholen op te rigten, als er erkende protestantsche kerkgenootschappen zijn, die verschillende godsdienstige begrippen aanhangen.

Intusschen komt men weer tegen deze laatste gevolgtrekking op, om te beweeren, dat voor het Protestantismus de tijd des lijdens en der beproeving ten einde spoedt en dat het herstel der geloofseenheid meer nabij is dan vermoed wordt. Het zal, trouwens, bespoedigd worden door de oprigting van scholen, waar de protestantsche beginselen der jeugd zullen worden ingeprent. — Wij vragen weer: welke beginselen? De orthodoxen prijzen de hunne aan; de heterodoxen achten de hunne verkieslijk. De oprigting van openbare protestantsche scholen, waartoe anders kan zij leiden, in dien staat van zaken, dan tot verplaatsing van den strijd, welke tusschen de twee groote partijen, waarin het Protestantismus verdeeld is, gevoerd wordt, op het gebied der openbare protestantsche school? Wil men een voorsmaak hebben van de tooneelen, die, bijv. bij elke benoeming van een onderwijzer zullen vertoond worden? Men ga dan na tot welke jammerlijke schouwspelen de benoeming van een hoogleeraar in de theologie aan onze hoogescholen tegenwoordig telkens aanleiding geeft. — Wat, ten slotte, betreft het herstel der geloofseenheid, waarmede eenigen zich schijnen te vleijen — wij mogen dezulken niet sterken in hunne bedriegelijke verwachtingen, en brengen hun derhalve onder het oog de volgende diagnostiek van den toestand van het Protestantismus in Nederland, door Ds. Harting (in den *Gids*) laatstelijk medegedeeld. Na daarvan kennis genomen te hebben, vragen wij hunzelven af, hoe een zóó door doodelijke kwalen ondermijnd en verscheurd Protestantismus iets zou vermogen ter bezieling van een nieuw stelsel van lager en middelbaar onderwijs? Aldus wordt door den genoemden geleerde zijn toestand gekarakterizeerd:

»Eene algemeene kwijning of onregelmatige uiting der levensverrigtingen; gebrek aan eenheid en zamenwerking tusschen de onderling organisch verbonden, van elkander afhankelijke en in elkander grijpende ligchaamsdeelen; koortsachtige opgewondenheid, van spanning in al de ledematen vergezeld en door uitputting gevolgd; bittere wansmaak, zich in afkeer van deze en gene soort van spijzen openbarende; gedrukte gemoedsgesteldheid, lusteloosheid, onrust, doodsangst, wantrouwen, prikkelbaarheid en korzeligheid."

Nog iets over het Armwezen.

De *Fakkel* is even weinig als de *Nederlander* ingenomen met hetgeen wij ons veroorloofd hebben over de invoering der nieuwe armenwet te schrijven of te plaatsen. Hoe weinig sympathie er anders tusschen die twee rigtingen bestaan moge, tegenover de Katholieken zijn ze homogeen: dat zijn we zoo gewoon en we getroosten 't ons. Maar daarom mogen wij ons niet laten welgevallen, dat men ons ten laste legt, wat wij *niet* geschreven, en *niet* gedacht hebben. Wat is ons misdrijf?

Dat wij in onze courant hebben durven plaatsen, dat de fondsen welke niet door de *Gereformeerden* alleen, maar door onze *gemeenschappelijke katholieke voorouders* zijn bijeengebragt, het gemeen goed zijn van hun gemeenschappelijk nageslacht: dat is, met andere woorden, dat de weldadige stichtingen of fondatien van den roomschen tijd — de weeshuizen, de hofjes, de gasthuizen — niet het *eigendom* zijn van de Gereformeerden alleen maar dat Roomsch zoowel als Gereformeerd, Luthersch zoowel als Remonstrantsch en Mennist daar regt op heeft. Want allen zijn wij kinderen van de stichters, en omdat nu sommigen van die kinderen gereformeerd geworden zijn, en omdat de gereformeerde regenten hunne katholieke

mederegenten hebben laten uitsterven, en door Gereformeerden vervangen, omdat de gereformeerde magistraat dit langs alle wegen bevorderd heeft, en omdat, langs dien weg, wat vóór de Reformatie er geheel Roomsch uitzag, in 1700 een geheel kalvinistiesch aanzien gekregen had, daarom zijn die instellingen niet van aard veranderd. *Feitelijk* SCHEEN dit zoo te wezen, maar door *geene wet* is het aldus vastgesteld. — En was er zulk een wet, 't zou een *politie*-wet wezen, een uitvloeisel van de toenmalige vereeniging van Kerk en Staat, en dus van zelf vervallen van 't oogenblik dat Kerk en Staat gescheiden werd. De Grondwet van 1798 heeft afgebroken, wat met zooveel studie jaren lang ten nadeele der dissenters, Lutherschen en Mennisten zoowel als Katholieken, was opgebouwd.

De *Fakkel* zegt daarop het volgende:

»Volgens dat denkbeeld zijn de fondsen die van voor »de Hervorming dagteekenen, en thans in het genot »van de protestantsche (men leze *gereformeerde*; want »de Lutherschen och arm! hebben even weinig als de »Roomschen van 't vaderlijk erfdeel behouden) hetzij »KERKEN of Armen, gemeen goed van het nageslacht der »Roomsche kerken, indien althans niet de protestantsch »(zegge gereformeerd) geworden kinderen ipso facto alle »aanspraak daarop verloren hebben".

»Wat moet er van zulk een denkbeeld als het meer »en meer verspreid wordt, het gevolg zijn?"

Wij releveeren twee onjuistheden.

1°. Nergens hebben we gezegd, dat de Katholieken UITSLUITEND regt hebben op datgene, wat het gemeenschappelijk voorgeslacht gesticht heeft. Duidelijk zeggen we het tegendeel.

2°. Wij spraken van ARMEN-fondsen, en niet van KERK-fondsen. Waarom insinueert de *Fakkel* ook niet, dat de Roomschen aanspraak maken op de groote kerken, waar de Gereformeerden hun godsdienst in plegen? Daarmede kan men de gemoederen nog beter tegen ons opwinden.

Neen, de Roomschen kennen de wet en de geschiedenis! Zij weten dat de kerken en kerkegoederen van het voorgeslacht voor het grootste gedeelte voor hen verloren zijn, dat zij meerendeels aan de heerschende Kerk zijn overgegaan, eerst feitelijk wel is waar, maar dat dit *feit* later ook door de wetgeving is bevestigd, en zóóver gaan de Roomschen niet, dat zij tegen de *wet*, nog versterkt door *verjaring*, in beroep zouden komen. Maar ten aanzien van LIEFDADIGE fondsen bestaat GEEN WET, GEEN GELDIGE VERJARING: daaromtrent is het regt, niet der Roomschen *alleen*, maar van de *Roomschen zoowel als van de overigen*, geheel en ongeschonden gebleven.

De rijmelzucht is een kwaal, die nimmer geneest en steeds erger wordt met de jaren. De ongelukkige, die er eenmaal mede is aangehaald, met die manie, wordt een plaag voor ieder die tot hem nadert, want op alles heeft hij een rijmpje gemaakt, dat hij u dwingt aan te hooren. We behoeven niet ver te loopen om er ons terstond van te overtuigen. De *Morgenster* van 1 November levert een eklatant voorbeeld er van op. Zijn eerste kolom prijkt met een »*lied op den gedenkdag der Hervorming*," door W. H. WARNSINCK Bz., de van ouds bekende rijmelaar uit de sinds jaar en dag versleten Feithtiaansche school dezelfde man, die toen hij als *modiste* geen opgang maakte, uit nijd Bilderdijk belasterde. Wat wilt ge meer? Het verwondert ons, dat de heer J. P. de Keijzer, die anders nog al een knap litterator is, zulke Letteroefeningen-rijmelarij als het gezegde »lied" in zijn blad heeft kunnen opnemen. Het doet zijn smaak weinig eer aan. Had hij nog een bromzang van Hilman of van van Dam gegeven, we zouden er vrede meê hebben, maar een vers van *W. H. Warnsinck, Bz.*; en dat nog wel ter herinnering aan een groot historiesch feit (hoe 't ook opgevat moge worden) erger kon het nu niet.

Toen *W. H. Warnsinck Bz.* nog in de kracht der jeugd was, leverde hij reeds niet veel bijzonders, en bezat hij de gave om alles wat als poëzij onder zijne handen kwam, in plat proza berijmd er weêr uit te geven. Met den ouden dag is het er niet beter op geworden.

Op de wijze van Psalm 65 heft *W. H. Warnsinck Bz.* zijn kerkhervormingslied aan, en zingt op zijn *Jan Salie*trant dapper voort, van *licht en duister*, *van verbroken jukken en boeijen*, *van verbrijzelde slavenketens*, *van priesterheerschappij*, en wat de oude doos der hervormingspoëzij zoo al meer opgeeft. Doch *W. H. Warnsinck Bz.* heeft zich blijkbaar vergist toen hij meende een psalmtoon te moeten aanslaan, daar het eigenlijk had moeten wezen: »alle eendjes zwemmen in het water." Er moet immers ook harmonie zijn tusschen het ontwerp en den toon; de gedenkdag der hervorming is een prettig onderwerp voor de liefhebbers, waarop de luchtige melodie van »alle eendjes" wat beter zou passen dan de zware psalmklank. Doch laat ons zwijgen van harmonie en melodie, dingen waar *W. H. Warnsinck Bz.* nooit begrip van heeft kunnen krijgen. Hooren we liever een zijner coupletten. Als door een profetischen geest aangeblazen zingt de oude man dit:

Het hemelsch licht verspreidt zijn klaarheid
En daagt van oord tot oord,
En 't eeuwigblijvend Woord der waarheid
Wordt haast alom gehoord.
Reeds zien wij 't Rome's Kerk verlichten;
Het straalt op 't Vatikaan,
En, wijkend, zal de rijkstroon zwichten
Van bijgeloof en waan.

't Is me om van te beven. Jan de rijmer, die vroeger onze straten met zijne poëzij opluisterde onder 't verkoopen van zwavelstokken, zou het niet gekker hebben kunnen zeggen. Maar wat meent de man met »Rome's verlichte Kerk"? waarschijnlijk de verlichting van St. Pieters Dom op Paschen; want eene andere is ons niet bekend. Maar stil, er is ook nog een verlichting, door de hervorming aangebragt — zou het die ook kunnen zijn? Wie weet! Maar met dat licht moet het thans vrij treurig gesteld zijn, volgens het zeggen van den *Nederlander* in een zijner laatste nommers, waar Dr. A. Capadoce te kennen geeft, »dat het in een chaos van verwarring" dreigt uit te gaan. Zou het niet reeds werkelijk zijn uitgegaan?

Men verneemt dat bij de hooge regering de koncessie is aangevraagd tot het aanleggen van een scheepvaartkanaal van Tilburg op de rivier de Donge en 's Gravenmoer, hetwelk voor die stad met hare bloeijende stoom- en andere fabrieken van zeer veel belang is, terwijl ook dat kanaal met den landbouw en het ter kultuur brengen van ongekultiveerde gronden in verband gebragt wordende, voor die stad en aangelegen gemeenten, alwaar nog zulke uitgestrekte heide- en broekvelden bestaan, des te belangrijker wordt.

Een ontwerp van wet regelt het gebruik van het koloniaal batig slot over 1852. Dat batig slot bedraagt *f* 4,700,000 en wordt toegevoegd aan de middelen en inkomsten over het dienstjaar 1852.

In de jongste zitting van de Staten-Generaal is onafgedaan gebleven de wetsvoordragt tot afschaffing van de regten op den uitvoer van gemunt en ongemunt goud en zilver in Nederlandsch Indië. Dienvolgens is dat ontwerp nader ter overweging voorgelegd, met verwijzing naar de stukken, die deswege vroeger zijn gewisseld.

Blijkens eene mededeeling van het Belgische telegraafbestuur, is een telegraafkantoor geopend te Sédan in Frankrijk, welke plaats is gelegen in den 2den kring, van de Fransch-Belgische grens gerekend.

Voor de verzending langs de Belgische lijnen van een enkel berigt daarheen, wordt, te Assen en Groningen *f* 8,40, te Amsterdam, Arnhem, Utrecht en Zwolle *f* 7,20 en aan de overige kantoren van den Rijks-telegraaf *f* 6 betaald.

In Zwitserland zijn te Stanz en te les Verrières telegraafkantoren geopend; beide liggen in den 2den kring van de Zwitsersche grens bij Bazel gerekend. De prijs voor de verzending van een enkel berigt naar een dezer kantoren, is, voor Amsterdam, Assen, 's Gravenhage, Groningen, Rotterdam en Zwolle *f* 8,40, en voor de overige kantoren *f* 7,20.

De verzending van berigten naar de Badensche spoorweg-telegraafkantoren geschiedt, voor berigten naar Heidelberg tot Mannheim, voor die naar Appenweier, Baden, Oos en Rastadt tot Carlsruhe, en voor de berigten naar Dinglingen, Freiburg, Müllheim en Offenburg tot Kehl langs de lijnen der Duitsch-Oostenrijksche vereeniging, en verder door middel van den Badenschen Spoorweg-telegraaf.

Bij koninklijk besluit van 30 Okt. jl. is een nieuw tarief vastgesteld, volgens hetwelk met ingang van 1 Januarij 1855 de scheepvaartregten op het Zwolsche Diep zullen worden geheven. Met ult°. December 1 '54 worden de koninklijke besluiten van 30 Dec. 1852 en 21 Dec. 1853 ingetrokken.

De direktie der Nederlandsche Bank deelt, onder dagteekening van 31 Okt., de volgende opgaven mede, naar aanleiding van het koninklijk besluit van 9 Junij 1852. Omloopende Bankbiljetten, *f* 93,597,005. Saldo's van Rekeningen-courant, *f* 15,083,463 24. Munt en Muntmateriaal, *f* 101,742,692.53.

'S GRAVENHAGE, 2 Nov. Men verneemt, dat het Z. M. den Koning behaagd heeft een milde gift aan den heer burgemeester van Epe ter hand te stellen, ten einde onder de ongelukkigen uit te deelen, die bij den jongsten brand te Vaassen schade hebben geleden.

— Z. M. de Koning heeft gisteren middag ten 5½ ure in een bijzonder gehoor ontvangen Z. Exc. den heere Rafael Jabat, nieuw benoemd minister van H. M. de Koningin van Spanje bij het Nederl. Hof, tot het overhandigen van zijne geloofsbrieven. Z. Exc. werd daartoe door 's Konings ceremoniemeester met eene koninklijke [illegible] van het *Hotel de Oude Doelen* afgehaald, en is [illegible] plegtigheid derwaarts teruggekeerd.

— Morgen zal op de goederen van Z. K. H. Prins Frederik, door de leden van het gilde St. Hubert, waarvan Z. K. H. beschermheer is, eene groote jagtpartij plaats hebben.

— Naar men verneemt zal de heer Barbès nog eenige dagen in de rezidentie verblijven, en zich dan naar Zwitserland begeven.

— De heer Folsom, voormalige zaakgelastigde van de Vereenigde Staten van N.-Amerika bij het Ned. Hof, die eenigen tijd in de rezidentie heeft doorgebragt, is heden naar Rotterdam vertrokken, om zich morgen van daar per stoomboot naar Bonn te begeven. Hij zal vooreerst daar verblijven. In het voorjaar wordt hij met zijne geheele familie alhier terug verwacht.

SCHIEDAM, 1 November. Als een voorbeeld van buitengewoon weligen plantengroei, werden ons heden door A. Dun, geëmploijeerde aan den spoorweg alhier, twee aardappelen vertoont, welke bijna 2 Ned palmen lang waren en ieder ruim 6 Ned. oncen wogen; deze aardappelen zijn afkomstig van een struik, welke bij het rooijen in September jl. was blijven staan; zij zijn geteeld op den grond nabij het station van den Hollandschen spoorweg alhier. Onder de in September aldaar gerooide aardappelen waren er vele welke 4 en 4½ Ned. oncen wogen.

— Naar wij vernemen is het nieuwe Vlaardingsche Schoenerschip *Broederschap*, kapt. J. Goedknegt, bij de laatste stormen in het Engelsche kanaal vergaan. Het schip deed zijn eerste reis, de bemanning is door een Engelsche sloep gered. (*Schied.* [illegible])

WORMERVEER, 1 Nov. Heden werden aan de markt alhier aangevoerd 26 stapels Kaas. Prijs voor kleine *f* [illegible] middelbare *f* 26½ per 50 kilogr. Er was dus wederom eene aanmerkelijke verhooging in de prijs op te merken, terwijl er tevens een goede kooplust was, zoodat de voorraad vlug van de hand ging. Gisteren te Purmerend voor kleine *f* 25½, middelbare *f* 26½ per 50 kilogr.

VEENDAM, 31 Okt. Op de heden gehouden [illegible] markt waren cirka 250 beesten aangevoerd. In den beginne was de markt min of meer gedrukt, terwijl op het einde de handel zich meer verlevendigde en niet anders dan tot hooge prijzen werd omgezet. Magere om de [illegible] en vette niet beneden 25 cent het halve Ned. [illegible] krijgbaar. (*N. R. Ct.*)

'S HERTOGENBOSCH, 1 November. Door den heer [illegible] Versluis, aannemer van openbare werken, is aan het hulppostkantoor te Werkendam een brief bezorgd [illegible] het adres van den heer G. Sigmund, te Breskens. [illegible] brief hield, behalve eenige papieren van geene geldswaarde, in: een bankbillet n°. 489, dragende de dagteekening van 19 Sept. 1859, en groot *een duizend gulden*, [illegible]ke brief reeds den 29 Okt. ll. in de brievenbus ge[illegible] en niet aangeteekend, is *vermist geworden*.

De officier van Justitie te 's Hertogenbosch, mr. [illegible] doet onderzoek, en verzoekt bij eenige ontdekking [illegible] wege berigt.

— Wij vernemen, dat de staat der Nederlanden [illegible] de Arrondissements-regtbank alhier gedaagd is, ten [illegible]zoeke van Z. M. Koning Willem III over eene eigen[illegible] kwestie betrekkelijke zekere landgoederen, in de gemeente Dussen gelegen.

WAALWIJK, 31 Okt. Het is ons aangenaam te [illegible]nen mededeelen, dat alhier door eenige voorname [illegible]delaars koncessie is aangevraagd tot het aanleggen [illegible] stoombootdienst tusschen Rotterdam en deze plaats. [illegible] verwacht van deze onderneming, die reeds lang ter [illegible] is geweest, en zeer ten gerieve zal zijn van den [illegible] en het reizend publiek, veel goeds. Ook verneemt [illegible] dat spoedig eene nieuwe diligence-dienst zal [illegible] worden, tusschen 's Bosch en Breda door de Lang[illegible] (*A.* [illegible])

TIEL, 1 Nov. Naar wij van goederhand verne[illegible] zal eerlang de vacature in de arrondissements-reg[illegible] voor eenige jaren ontstaan door het overlijden van [illegible] regter Mr. J. L. v. Lidth de Jeude, worden ve[illegible] en mag men binnen kort eene aanbevelingslijst [illegible] regtbank daarvoor verwachten.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handel*[illegible]

De regering heeft tijdingen uit de Krim ontvangen [illegible] 25 Okt. volgens welke het beleg van Sebastopol voortgaat. De vroegere berigten van Engelsche [illegible] gen worden van alle zijden tegengesproken.

Men leest in de Tweede Editie van de *Amsterdam[illegible] Courant*:

WEENEN, 2 Nov. Ter beurze werd verzekerd [illegible] de jongste berigten aangaande het voordeel door de [illegible] op de Engelschen behaald, grootelijks overdreven [illegible] niet geheel onjuist, zouden zijn. Men wilde [illegible] het treffen niet verre van Eupatoria voorviel, [illegible] geallieerden hadden post gevat, om de Russische troepen op te wachten. De Engelsche kavallerie [illegible] door den vijand aangetast; de Fransche snelde [illegible] waarop de Russen terugtrokken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 2 November. Meer dan ooit heerscht er [illegible] spraak in de verschillende dépêches, die tijding [illegible] brengen van de gebeurtenissen in de Krim.

Zoo deelt de *Moniteur* een schrijven [illegible]

Franschen konsul-generaal te Bukarest, dd. 30 Oktober. Daaruit blijkt, dat de stoomboot *Triton* 's avonds van den 25sten van Sebastopol vertrokken was en den 27sten te Varna is aangekomen. Op dien dag duurde het bombardement der vesting met de grootste hevigheid voort; eenige stukken geschut waren tegen de poorten gerigt. Admiraal Nachimoff is door eene bom gedood.

Ten gevolge van de beweging door Sadick-Pacha naar de Sereth, heeft prins Gortschakoff bevel gegeven, om over de Pruth naar den Dniester terug te trekken. Achmet-bey heeft last bekomen om zich met 10,000 man troepen bij Sadick-Pacha te vervoegen, terwijl Iskender-Bey in de Dobrudscha doordringt.

Opmerkelijk is het dat in de Russische dépêche's alles ten nadeele der geallieerden luidt, terwijl die welke het voorkomen hebben van onmiddellijk van gouvernementswege uit te gaan, hoewel niet officieel, slechts spreken van de gunstige positie der Fransch-Engelsche legers en van den bijna hopeloozen toestand waarin Sebastopol zich gebragt ziet. Van de nederlaag die de Engelschen volgens de Moscovische berigtgevers zouden geleden hebben, wordt geen woord gesproken, en de Russen daarentegen bevestigen die overwinning, en noemen zelfs Balaklava als de plaats van het veroverde kamp. Er blijft dus de grootste onzekerheid heerschen omtrent den waren staat van zaken.

— De reis des Keizers naar Londen is thans stellig besloten; of ook de Keizerin mede zal gaan is evenwel nog onzeker. De heer Drouyn de Lhuys zal den Keizer vergezellen. Het vertrek naar Windsor zal eerst na den val van Sebastopol plaats hebben.

— Lord Palmerston wordt den 10den alhier verwacht. De Keizer heeft hem ter bijwoning van de groote jagtpartijen uitgenoodigd en vertrekken te Fontainebleau en Champagne voor hem doen in gereedheid brengen.

— De zaak van den heer Soulé blijft hier steeds in hooge mate de aandacht gaande houden. Men verwondert er zich geenszins over, dat de heer Mason dienaangaande eene nota tot de Fransche regering gewend heeft; anders was wel niet te verwachten van een vertegenwoordiger der groote Amerikaansche republiek. De heer Mason heeft zich dan ook niet vergenoegd met eene opheldering te vragen, maar heeft zelfs gedreigd zijn ontslag te nemen. De heer Drouyn de l'Huis heeft als grond voor den jegens den heer Soulé genomen maatregel opgegeven de revolutionnaire betrekkingen van dien heer, waarop de heer Mason den twijfel te kennen gaf, dat zijne regering zich met zulk eene verklaring tevreden zoude stellen. De Amerikaansche gezant wacht nu nieuwe instruktien van zijne regering. Men kan er geen oogenblik aan twijfelen, dat de zoogenaamde revolutionaire betrekkingen van Soulé slechts een voorwendsel zijn. De oorzaak moet dieper gezocht worden. Engeland en Frankrijk zien met naijver de uitbreiding van de magt van Amerika. Zij zijn bevreesd voor de jeugdige energie van het Amerikaansche volk. Niet zoo zeer de verovering van Cuba is het, die Engeland verontrust, neen, men ziet eene inmenging der nieuwe wereld in den oorlog der oude wereld te gemoet en Engeland hitst Frankrijk op tegen Amerika. Ook de invloed der hertogin van Alba is welligt niet geheel en al vreemd aan deze gebeurtenis. Van zekere zijde wordt zelfs beweerd, dat Oostenrijk de oorlog tegen Amerika wenscht. De Fransche en de Engelsche regeringen zullen beiden moeten erkennen, dat den oorlog tegen Rusland, zoo als die thans gevoerd wordt, aan gene zijde van den Oceaan weinig sympathie kan vinden; eene Russisch-Amerikaansche alliantie zoude dus zoo onmogelijk niet zijn, wanneer de Russische regering in den nood tot revolutionaire hulpmiddelen zijne toevlugt moet nemen.

[illegible] Men schrijft van de Spaansche grenzen, dd. 30 Okt., dat [illegible] nieuw benoemde gouverneur van Barcelona eene [illegible] heeft uitgevaardigd aan de bewoners der pro-[illegible]

De *[illegible]mor Publico* meldt, dat Frankrijk en Engeland [illegible] naar de Antilles zullen zenden, om die tegen [illegible] aanval van de zijde der Vereenigde Staten te beschermen.

De officieren der nationale militie hebben op het paleis [illegible] Koningin de betuiging van hunnen eerbied en [illegible] verknochtheid aangeboden. Zij hebben de woor-[illegible] Koningin, dat zij op hen rekende om de orde [illegible], zeer koel opgenomen. Bij Espartero, [illegible] wer-[illegible] daarna begaven, legden zij veel geestdrift [illegible]. Bij generaal O'Donnel zijn zij niet ontvangen.

De [illegible] zal [illegible] het manifest van den minister van marine [illegible] Cortes ter sprake komen. Indien dit ligchaam [illegible], zullen waarschijnlijk O'Donnell, Pacheco [illegible] het ministerie treden, en misschien ook [illegible] Santa Cruz en Alonzo.

De [illegible] zijn [illegible] schijnt niet te bewegen te zijn, om [illegible] grootkruis [illegible] luitenant-generaal in te trekken en het [illegible] hebben [illegible] Karel III te behouden. Hij moet verklaard [illegible] opstand [illegible] te willen aannemen wegens den [illegible]

De *Epoca* [illegible] begin van November [illegible] dat de hertog van Valencia tot het [illegible] Vichy zal blijven, vervolgens begeeft hij zich naar Parijs en Londen, van waar hij naar Spanje zal terugkeeren.

Naar men wil, zal de regering aan de Cortes een ontwerp van wet voor een tolverbond tusschen Spanje en Portugal aanbieden; de onderhandelingen dienaangaande moeten reeds ver gevorderd zijn.

Uit Warschau daarentegen wordt geschreven:

— Eene dépêche van prins Menschikoff bevestigt die van Kichineff van eergisteren, met bijvoeging, dat de Engelsche kavallerie 500 man verloren heeft, en dat de verdediging van Sebastopol met goed gevolg verder wordt voortgezet.

ENGELAND.

LONDEN, 2 Nov. De raad van oorlog heeft last gegeven 120 nieuwe kanoneerbooten te bouwen ieder voorzien van 2 zware kanonstukken en 40 drijvende batterijen uitgerust elk met 70 vuurmonden, te zamen een getal uitmakende van 2800. Deze booten zijn bestemd om in de lente tegen Kroonstad te manoeuvreren. Ook de Franschen zullen een geduchte scheepsmagt tot hetzelfde einde gereed maken.

Men zegt dat Sir Edmund Lyons, in het voorjaar de Oostzeevloot zal kommandeeren.

— De kolonels der Iersche militie hebben aanschrijving gekregen om dadelijk 30,000 vrijwilligers te werven.

— De *Canada* is met berigten uit New-York van den 18 October te Liverpool aangekomen. Een korps vrijbuiters van 15,000 man te Louisville was uiteengegaan, door gebrek aan middelen. De firma Gibson Stockwell en C°. heeft hare betalingen gestaakt. In het Zuiden is de gele koorts verminderd. De heer John Grinin heeft de eer, om tot mayor van New York benoemd te worden, van de hand gewezen. — De verkiezingen trekken weinig opmerkzaamheid. In Ohio, Pennsylvanie en Indiana hebben de tegenstanders der regering de groote meerderheid; Zuid-Carolina, Florida en Californië blijven getrouw aan hunne democratische principes; in de democratische partij van Connecticut toont zich weder meer leven. — Kapitein Luce, van de *Arctic*, wordt overal hartelijk ontvangen. — Te Galveston (Texas) heerscht de gele koorts. De Indianen baarden veel zorg; eene bende Camanchas had Fort Chadbourne omsingeld. Uit Havana zijn berigten van den 12 ontvangen. Er heerschte de meest volmaakte rust.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 2 November. In de *Zeit* leest men:

»De Saksische minister von Beust is naar Dresden terug gekeerd, terwijl de Beijersche minister von der Pfordten zich naar Weenen begeven heeft. Of de door die beide heeren alhier gevoerde onderhandelingen tot eenig resultaat geleid hebben, en hoedanig dat resultaat is, daaromtrent is nog altijd niets met zekerheid bekend. Naar men zegt, zoude alhier een protokol geteekend zijn. De reis des heeren von der Pfordten naar Weenen heeft, zoo verzekerd wordt, plaats op bijzondere uitnoodiging des Keizers van Oostenrijk; daaruit zou volgen dat de zending van dien staatsman oorspronkelijk niet naar Weenen gerigt is geweest. Indien het waar is, dat men in Weenen nog steeds onveranderlijk bij de vroegere zienswijze volhardt, dan zou eene beslechting der tusschen de beide Duitsche hoven bestaande geschillen waarschijnlijk nog niet zoo na op handen zijn, als men van sommige kanten hoort beweren. Zoolang intusschen de laatste Oostenrijksche nota van 22 Oktober, althans wat den hoofdinhoud betreft, niet bekend is, ontbreekt het, zelfs voor gissingen, aan allen grond."

— Het te Hamburg uitkomende blad *die Börsenhalle* schrijft omtrent de Oostenrijksche nota het volgende:

»Het Weener kabinet heeft uit de Pruissische dépêche van 13 Okt. met groote voldoening kennis verkregen van de zorgvuldige overweging, waarin het Berlijnsche kabinet de Oostenrijksche nota van 30 Sept. genomen heeft. Met gelijk genoegen, ontwaart de Oostenrijksche regering dat er geen wezenlijke grond bestaat voor eene verdeeldheid tusschen haar en de regering des Konings van Pruissen; mogt echter zoodanige verdeeldheid onvermijdelijk worden, dan gelooft de Oostenrijksche regering alle schuld daaraan van zich te moeten afweren. Oostenrijk is ver verwijderd geweest van den wensch, om de vrijheid van Pruissen ten aanzien der te nemen besluiten te beperken, maar wil ook voor zich zelf eene volledige vrijheid verzekerd weten, gelijk het tot nog toe nooit daarvan afstand gedaan heeft. Daarom heeft ook het traktaat van April het niet kunnen beletten andere verdragen te sluiten, die met het eerste niet in tegenspraak zijn. Het sluiten eener overeenkomst met de Porte kan aan Oostenrijk te minder tot een verwijt gemaakt worden, omdat het daaruit voor Duitschlands belangen bevorderlijke regt tot het bezetten der Vorstendommen ontleend heeft. Wat tot dusverre tusschen Rusland en Oostenrijk is voorgevallen, levert geenen grond op voor een verschil tusschen Oostenrijk en Pruissen, maar wel eene reden om zich met elkander te verstaan omtrent de daadzaken en derzelver beteekenis. Daartoe is bevorderlijk dat tusschen de beide Duitsche mogendheden gelijkheid van beginselen bestaat, terwijl alleen omtrent het politieke feit van de ontruiming der Vorstendommen door Rusland en omtrent de gevolgen daarvan verschil van opvatting heerscht.

»Intusschen zal de verdere ontwikkeling der daadzaken het bewijs leveren, dat Oostenrijk niet dwaalt wanneer het in de defensive houding, waartoe Rusland zich thans bepaald heeft, niets anders ziet dan een *militairen* maatregel, gelijk het Weener kabinet ook het bijeentrekken van Russische troepen aan de Russisch-Oostenrijksche grenzen als eene bedreiging van deze laatste moet beschouwen. Pruissen moge die daadzaken voor alsnog minder streng beoordeelen, weldra zal het voldoende reden hebben om in de Oostenrijksche zienswijze te deelen. En zoodra dit plaats heeft, vertrouwt men dat Pruissen, daar het reeds bij het verdrag van April zijnen bijstand aan Oostenrijk heeft toegezegd, dien bijstand niet langer zal willen onttrekken, maar bereid zal zijn om tot het standpunt der Oostenrijksche zienswijze over te gaan. Zamenwerking van Pruissen en Oostenrijk bij de Bondsvergadering zal van groot gewigt zijn, en wordt door Oostenrijk als hoogst wenschelijk beschouwd. Alvorens echter de instructiën, die aan den gezant ter Bondsvergadering gegeven zijn, bij haar in behandeling komen, moeten zij te Berlijn naauwkeurig onderzocht worden, met het doel om een oordeel daarover te doen kennen. In deze instructiën verlangt Oostenrijk dat de Bond in deze zaak ook zonder eenparigheid een besluit zal kunnen nemen, met eenvoudige meerderheid van stemmen, gelijk bij het verdrag van April het geval geweest is. Verder moet de militaire ondersteuning, in het vooruitzigt waarop de algemeene mobielmaking van alle bondstroepen moet worden voorgeschreven, niet op grond van nieuwe verbindtenissen verleend worden, maar krachtens art. 2 van het Aprils-verdrag; tegen opvattingen van dat verdrag in anderen zin wil Oostenrijk protest aanteekenen."

— Het *K. Wschrift* van Himmelstein bespreekt volgenderwijs het oordeel der katholieke wereld, over de zaak van den Hw. heer Aartsbisschop van Freiburg:

»De, den Hw. heer Aartsbisschop van Freiburg van alle deelen des aardbodems gezondene adressen, welke in verscheidene afleveringen zijn uitgegeven, leveren het volkomen zedelijk bewijs, dat de gansche Kerk de grondstellingen van den heldhaftigen verdediger der kerkelijke vrijheid en zelfstandigheid deelt en diens gedrag goedkeurt. 't Is niet slechts een heerlijke getuigenis voor de zaak van den Aartsbisschop, maar ook voor de levendigheid en den moed van den kerkelijken geest, waarmede in onzen tijd de gansche Kerk en boven al haar Episkopaat doordrongen zijn.

Hoe onuitsprekelijk nietig en armzalig verschijnt daar tegenover het zwoegen der overledene Staatskerk en de wind en het stof niet slechts van den tijd- maar veeleer van den tijdschriftengeest! — En nu, terwijl men waagt den aartsbisschop van oproerigheid te beschuldigen, wijl hij juist die grondstellingen in praktijk brengt, waaraan de gansche katholieke wereld hare goedkeuring schenkt, nu verkrijgt die getuigenis eene grootere beteekenis en worden de adressen, indien zij niet bereids door geest en inhoud een der belangrijkste verschijnselen van den tijd waren, het merkwaardigste krachtigste dokument van dezen tijd.

Om de zedelijke magt te kennen, waartegen de Badensche bureaukratie den strijd ondernam, overwege men, dat in de tot dusver verschenen vier afleveringen, de getuigenissen van niet minder dan 169 bisschoppen en aarts-bisschoppen vervat zijn, daaronder schier al de bisschoppen van de aan Duitschland en Oostenrijk grenzende landen, van Frankrijk, Groot-Brittanje, Sardinië en Zwitserland, terwijl bij meer verwijderde landen blijkbaar slechts de afstand de oorzaak is, dat zij zich nog niet bij de overigen geschaard hebben; niettemin zijn bereids eenige adressen van bisschoppen niet slechts uit Spanje en Griekenland, maar ook uit Amerika en de Indiën ontvangen. Die bisschoppelijke adressen zouden voldoende zijn, wijl de priesters en het geloovige volk noodzakelijk met hunnen bisschop eenstemmig handelen. 't Is daarom stichtend en leerzaam voor de vijanden der Kerk, dat zoo vele geestelijke ligchamen en ook leeken het voorbeeld hunner bisschoppen gevolgd hebben, gelijk zulks uit 123 van dezen afkomstige adressen blijkt. 't Is bovenal belangwekkend te zien hoe talrijk en met welk een geestdrift en moed de Duitsche geestelijkheid bijzonderlijk zich verklaard heeft; de 94 kollektieve adressen van stedelijke en landkapittels en de vereeniging der geestelijken van gansche provinciën behooren meestal tot Duitschland.

STADSNIEUWS.

In de 224ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 17e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 12771 *f* 70 en premie *f* 5000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 3 November.

ONDERTROUWD (2 Nov.): J. Dahmen met C. F. M. van Ditmar. - H. Buijns, wed. met A. M. Steerhaan.

GETROUWD (2 Nov.): F. E. Piron, van Leusen met C. A. Sleyffers, van Leyden. - J. B. Geel met A. [illegible] Willems.

BEVALLEN (2 Nov.): L. C. J. ter Vege, geb. Römer, Z. - J. C. van Gelder, geb. Boekenoogen, Z.

OVERLEDEN (29 Oct.): A. van Brummen, geb. Boelhouwer, 40 j. — (30 Oct.): C. A. Assink, 23 j. - A. M. Schelhaas, wed. J. Beekmeijer, 74 j. — (31 Oct.): E. Hanse, wed. W. van der Zee, 70 j. — (1 Nov.): G. H. Kappers, 50 j.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		2 NOV. 4½ u. gebl.	3 NOV. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		58¾	58¾	a	59	58 15/16
Dito Dito	3 ″	70 5/16	70 5/16	″	70 5/16	70 5/16
Dito Dito	4 ″	88 5/16	88¼	″	88½	88½
O. I. Leening 1844	4 ″			″		
Amortis. Syndik.	3½ ″	86		″		
Handel-Maatschappij	4½ ″	121⅝		″		
Haarlemmermeer	5 ″			″		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ ″			″		
″ Holl. Spoorw.-M.	″			″		
Obligatiën	4½ ″			″		
Maatschappij van Weld.	4 ″			″		
Aand. Ned. Bank	″			″		
België	4½ ″			″		
Dito bij *Rothschild*	2½ ″	48	48⅜	″		
Frankrijk, Obligatiën	3 ″			″		
Spanje, Onbep. Stukken	1 ″	17⅞	17⅞	″	17 15/16	
Dito	3 ″		37⅝	″	37¾	
Dito Binnenl. à 6/m.	3 ″	32⅛	32 1/16	″	32⅛	
Coupon-Bewijzen		5 9/16	4 7/16	″	4½	
Amortisable Schuld		4⅝		″		
Portugal, te Londen	3 ″	35 15/16	36	″		
Dito Uitgestelde				″		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5 ″	98⅝	98⅝	″		
Dito Dito 1828 en 1829	5 ″	98⅝	98½	″		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 ″	81½		″		
Dito	4½ ″			″		
Dito bij *Hope*	4 ″	73¼	73¼	″	73⅜	
Dito bij *Stieglitz en C^o^.*	4 ″	72⅝	72¾	″		
Dito bij id. 5de Serie	6 ″		72¼	″		
Certifikaten te Hamburg	5 ″			″		
Inschrijving in Assignat.	6 ″	56		″		
Certifikaten van dito	6 ″	56¼		″		
Engelsche Russen				″		
Polen, Certifikaten	4 ″			″		
Dito Aand. met Lot. fl. 500			139¼	″		
Oostenrijk, Metalliek	5 ″	65	65 1/16	″	65⅛	
Dito Nieuwe 1847	2½ ″	32 15/16	32⅞	″	32 15/16	
Dito 1851 en 1852	2½ ″	32 15/16	32⅞	″	32 15/16	
Dito Nieuwe	5 ″	75	75 1/16	″	75⅛	
Dito 1854	5 ″	75	75 1/16	″	75⅛	
Ween. Bank bij *Goll en C^o^.*	5 ″			″		
Dito	4 ″			″		
Aand. met Loting fl. 250	″	234½	235	″		
Nieuwe dito 1854	*f*			″		
Pruissen	4½ ″			″		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.				″		
Dito Orig.				″		
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 ″			″		
Denemarken, Leen. te Lond.	5 ″			″		
Louisiana bij *Hope*	5 ″			″		
Braziliën	5 ″	96½		″		
Dito 1843	5 ″			″		
Mexiko	3 ″	21¼	21¼	″		
Dito Onbepaalde		21¼	21¼	″		
Peru	4½ ″			″		
Grenada, à £ 100	2¼ ″			″		
Dito Uitgestelde		5 11/16		″		
Ecuador à £ 100				″		
Venezuela, à £ 100	3¾ ″			″		
Dito Uitgestelde	1¼ ″	10¼	10¼.	″		
Thesaurie	5 ″	104¼		″		

Nat. Met. 68¾, 69.

Van de genoteerde fondsen waren alleenlijk Holl. en Oostenrijksche met matiger handel beter te plaatsen, de overige sluiten bij tragen handel onveranderd.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55¾	Livorno	2/m.	*f* 38¼
»	zigt	» 56¼	Napels	»	» 84
Bordeaux	2/m.	» 55¼	Petersburg	»	» 1.70
»	zigt	» 55⅝	Weenen	6/w.	» 28¾
Madrid	3/m.	» 240	Augsburg	»	» 35¼
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» 99¾
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 238	»	zigt	» 35 9/16
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,65
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11,72½
Genua	2/m.	» 45¾	Rotterdam		» ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 2 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 51¾, 1840/1842 4½ pc. 91; 1848, —; Spanje 1—3 pc. 17¾; Binnenl. 3 pc. 32½; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 68¾.

PARIJS, 2 Nov. Fransche 3 pc. 74.85; 4½ pc. 98 —; 3 pc. Spanje 32⅛; id. 1 pc. 17⅞; Met. 5 pc. 83¾; Rom. Leen. 87⅝.

LONDEN, 2 Nov. Consols 94⅝, 3 pc. Spanje buitenl. 37¾; 1 pc. dito 18¼; Comité-Bewijzen 5⅛; Passive 4⅝, 5 pc. Rusl. 95; 4½ pc. dito 85; 4 pc. Holl. 90¼; 2½ pc. id. 60¼: 5 pc. Sardinië 88½, Brazilië 98½; 4½ pc. Peru 70; Gren. uitg. 5¼, [illegible] werk. 16; 3 pc. Mexiko 22⅜; 4 pc. Portugal 40; Turkije [illegible], Ecuador 3⅝; Wissel op Amst. 11.17¼.

WEENEN, 2 Nov. Met. 5 pc. 83½; id. 4½ pc. 72½; Bank-Aktien 1218; Wissel op Londen 11.48, Amst. —; Parijs 142; Goud 26¾, Zilver [illegible] Nieuwe Leening 96¾.

BERLIJN, 2 Nov. 3½ pc. Pruissische Staatschuld —; 4½ pc. Rusland 81¾; 5 pc. 92¾; Wissel op Londen 2/m. [illegible] 16⅜; Parijs 78⅔; Amst. 140¾; Weenen 82⅜; Petersburg [illegible]

HAMBURG, 2 Nov. Spanje 3 pc. 30; id. 4 pc. 16¾; Rusl. 5 pc. 90; 3 pc. Mexikanen 15½; Wissel op Amst. 13.6; Londen kort 36.10.

FRANKFORT, 2 Nov. 5 pc. Met. —; 3 pc. Spanje binnenl. 31½; id. 1 pc. 17 11/16; Wissel op Londen 3/m. —; Amsterdam —; Parijs —; Weenen —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 24,10	a 40	Pruissische	*f* 35¼	a —
Napelsche	- 25,30	,, —	Spaansche	- —,—	,, —
Div. in £St.	- 11,65	,, —	Hamb. Russ.	- 35⅝	,, —
Eng. Russen	- 11,65	,, —	Russ. in Z. R.	- 34⅜	,, —
Fransche	- 55⅞	,, —	,, Pap. ,,	- —	,, —
Belgische	- 55⅞	,, —	Pools. in Fl.	26⅝	,, —

Coup. Spanje Buitenl *f* 11 62½.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f*	9,65	a	9,75
Oude Gerande Dukaten	»	5,55	»	5,65
Wigtige Souvereinen	»	11,70	»	11,80
» Pistolen	»	9,55	»	9,65
Stukken van 20 Francs	»	9,35	»	9,45

Baren Goud en Specien a *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn 9¾ à 10¼ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters	per Stuk *f*	2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	»	2,33	»	2,36
Brabandsche Kroonen	»	2,65	»	2,70
Fransche	»	2,70	»	2,75
Pruissische Daalders	»	1,75	»	1,78
Zilver 1000 à 980	*f*	—,—	a	—,—
» 900 » 700	»	104,20	»	104,70

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 2 Nov. Uit de eerste hand zijn verkocht 22, 10 en 10 vn. Kentucky Tabak, per *Astracan*.

Gisteren zijn uit de tweede hand afgedaan 65 leggers Batavia Arak, tot klimmende prijzen.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 3 Nov. Tarwe met weinig handel; Poolsche nagenoeg als voren; roode lager verkocht; 128 ℔ bonte Poolsche *f* 455; 130 ℔ o. witb. dito *f* 490; 131 ℔ Rostocker *f* 440; 133 ℔ Mecklenb. *f* 450; 126 ℔ ger. Holsteins. *f* 385.

Rogge lager afgegeven. 118 ℔ Archangel *f* 305, aan de Zaan; 123, 124, 125 ℔ Pruissische *f* 325, 329, 333.

Garst stil. 117 ℔ Deensche *f* 240; 102 ℔ o. Vr. Winter *f* 190.

Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie in Nov. ek. 77 £. *Lijnzaad* een doen: 107/8/9 ℔ Archangel *f* 365. *Raapolie* op 6/w. *f* 46¼; Vliegend *f* 45; 1°. Mei ek. *f* 43; Dec. *f* 44½, ¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 42; Vliegend *f* 40¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 46¼; Vliegend *f* 45.

SCHIEDAM. 2 Nov. Gerst 128/2 ℔ Libau *f* 326 kont., *f* 328 6/w., 330 3/m. — Moutwijn *f* 30, Jenever *f* 35,50; Amst. Proef *f* 36,75, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

DELFT, 2 Nov. Boter: Eerste kwaliteit *f* 54 a 56; tweede kwaliteit *f* 50 a 53.

ANTWERPEN, 2 Nov. *Koffij*. Hiervan zijn verhandeld 1000 balen Brazil.

Ruwe Suiker. Van Havana zijn 570 kisten en van Fernambuck 2200 zakken omgezet.

Granen. Kalme markt met aanbiedingen tot verlaagde prijzen

LONDEN, 1 Nov. *Ruwe Suiker*. Vreemde soorten worden hooger gehouden, hetgeen de omzet eenigzints heeft tegengehouden. — Van 4300 kisten Havana is slechts een gedeelte verkocht.

Koffij. Native Ceylon blijft gevraagd tot 46 a 46 s. 6 d voor ordinair tot goed ordinair.

Thee. Met weinig kooplust zonder prijsverandering.

Rijst. De markt blijft zeer stil.

Talk prijshoudend met weinig zaken.

Granen. Tarwe onveranderd. Garst traag.

LIVERPOOL, 31 Okt. *Katoen*. De markt sloot zonder prijsverandering met eene omzet van 6000 balen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 2 Nov. J. van der Putten, Marie Elize, Soerabaya.

HELVOET, 2 Nov. L. Delclisur, Neêrlands Indië, Padang, l. v. Brouwershaven. - A. J. Oltmans, Marseille, Marseille.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 17en Sept., op 17° 48' Z. Br., 35° W. L. Lodewijk Antonie, kapt. K. H. Leonhardt, van Amsterdam naar Australien; alles wel aan boord. — Den 3en Okt., op 11° N. Br., 23° W. L. Kolonel Koopman, kapt. J. J. Klein, van Amsterdam naar Akyab.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 3 Nov. in lading naar:

Heilbron	G. C. Schmits, Clio.
Frankf. & Coblentz	C. A van Rietschoten, Frankfort N°. 18.
Keulen	H. S. Wilson, Rijn en Amstel.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron.	Joh Brilmeijer, Æolus.

Rijnhoogte	ARNHEM 2 Nov.	1 el 67	duim	
	KEULEN 2 ,,	7 vt. 5	,,	

BOEKBESCHOUWING.

Wij vestigen de aandacht van handelaars en expediteurs enz. op eene allerkeurigste uitgave door den boekhandelaar H. Nijgh bezorgd van de *Tariefwet*, het *Tarief* en de *Scheepvaartwetten* in *zakformaat*, allernetst gedrukt, duidelijk van letter en toch zoo compact, dat alles bijeengenomen slechts 112 blz. beslaat. De aanteekeningen, zoowel op de wet van 18 Junij 1845 (gelijk die tot die van 1 Sept. 1854 is gewijzigd), als de inrigting en toelichtig van het tarief-zelf, zoomede van de scheepvaartwetten, dragen het onmiskenbaar bewijs, dat de bewerking aan een ervaren hand was toevertrouwd. Alles schijnt bijgehouden wat tot dit gebied behoort en de wijze waarop van die verschillende bouwstoffen is gebruik gemaakt tot zelfs van de allerlaatste besluiten en verordeningen in verband tot de plaats gehad hebbende tariefswijziging, weegt ruim op tegen eene overhaaste vroegere [illegible]schijning.

Zoo vonden wij al dadelijk dat de bewerker, [illegible] hij in het jaarboek voor den handel de vermindering bij traktaat verleend, achter de regten had aangeteekend, nu, omgekeerd, de regten uitgetrokken volgens de [illegible] *algemeen* geworden verminderingen, maar met [illegible]ding tevens hoe die regten *vòòr* de in werking [illegible] der wet van 1 Sept. ll. waren uitgetrokken en [illegible] tariefposten waren ingedeeld en omschreven, terw[illegible] blz. 4 (Tariefwet) de duur der traktaten en verder[illegible] zonderheden zijn aangeteekend, hetgeen zelfs in de [illegible]cieele uitgave in groot formaat, gemist wordt. De [illegible]rigting levert het gemak op, van met één oog[illegible] zoowel den toestand *vòòr* als *na* de wet van 1 Sep[illegible] oogen te hebben, hetgeen, voor het geval van opz[illegible] of expiratie van traktaten of bij andere omstandigh[illegible] in de wet van 1 Sept. *voorbehouden*, de vergelijk[illegible] met vroegere tarieven of de raadpleging van vr[illegible] toestanden onnoodig maakt.

Deze uitgave onderscheidt zich daardoor reeds zeer [illegible] andere uitgaven, waar eenvoudig bij elken post die [illegible] de wet van 1 September verandering *scheen* te m[illegible] ondergaan een teeken is geplaatst, met verwijzing [illegible] eene afzonderlijk achter het werkje geplaatste lijst [illegible] de regten volgens de verschillende traktaten verschuld[illegible] zoodat de gebruiker zelf zal moeten naslaan, vergelij[illegible] en bij twijfel over de *hoegrootheid* der regten, *beslis*[illegible] De posten *glas*, *manufacturen* en *visch* zullen [illegible] gebruiker de onoverkomelijke moeijelijkheid van dergel[illegible] eigen nasporing en qualificatie duidelijk maken. Ac[illegible] het tarief (met de renvooijen tot *één* alphabet gebr[illegible] en met doorloopende aanteekening van alle bijzon[illegible] bepalingen sedert 1845 aan uitgevaardigde wetten, [illegible] sluiten en verordeningen, aanschrijvingen en uitleggin[illegible] ontleend, volgen alsnu (blz. 97) de scheepvaartwe[illegible] met aanteekeningen tot den huidigen dag bijgehou[illegible] en dan een *Naschrift* waarin nog de laatste resol[illegible] van Oktober, zijn aangeduid. Dat naschrift behels[illegible] eene opheldering omtrent het uitgetrokken regt vo[illegible] vensterglas voor 5 en voor het spiegelglas van 6 p[illegible] verband met den zin en bewoordingen van het tr[illegible] uit Frankrijk. Die uitleg, die gelijk de bewerker [illegible] op informatiën bij het departement van Financiën b[illegible] in het midden latende, zoo bevat ook de *officiëele* [illegible]gave van het tarief, *dezelfde* regten, waardoor de[illegible] leg wordt gejustificieerd. Eene beknopte inhoudstafel be[illegible] het werkje. Dit alles zamen genomen, mag zoowel [illegible] zijne nette uitvoering als om zijnen korrekten en vee[illegible]dig toegelichten inhoud voor den handel onmisbaar [illegible] noemd worden, terwijl de geringe prijs, de algem[illegible] aanschaffing zeer in de hand werkt.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.